

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Національна школа публічного адміністрування (Канада)
Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)
Гентський університет (Бельгія)
Балтійська міжнародна академія (Латвія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Покров Чехінвест s.r.o. (Чеська Республіка)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Україна)
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)
Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)
Державний торговельно-економічний Університет (Україна)
Сумський державний університет (Україна)
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)
Ужгородський національний університет (Україна)
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)
Державна установа «Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України» (Україна)
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти (Україна)
Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської
організації «Співка аудиторів України» (Україна)
Торгово-промислова палата України (Україна)

ЗБІРНИК

III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

05 червня 2025 року

ПОЛТАВА

**Ministry of Education and Science of Ukraine
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»
Educational and Research Institute of Finance, Economy, Management and Law
(Ukraine)
National School of Public Administration (Canada)
Varna Free University «Chernorizets Hrabar» (Bulgaria)
Ghent University (Belgium)
Baltic International Academy (Latvia)
The International Research Education & Training Center (Estonia)
Pokrov Czechinvest s.r.o. (Czech Republic)
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)
National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»
(Ukraine)
V. N. Karazin Kharkiv National University (Ukraine)
Kyiv National University of Construction and Architecture (Ukraine)
State University Of Trade And Economics
Sumy State University (Ukraine)
Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky (Ukraine)
Uzhhorod National University (Ukraine)
Public Institution «Institute for Economics and Forecasting of the National Academy
of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Public Institution «Institute for Demography and Quality of Life of the National
Academy of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Association for Management Development and Business Education
(Ukraine)
Poltava Territorial Branch of the All-Ukrainian Professional NGO «Union of Auditors
of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (Ukraine)**

COLLECTION

III International Scientific and Practical Internet Conference

«SUSTAINABLE DEVELOPMENT: CHALLENGES AND THREATS IN CONDITIONS OF MODERN REALITIES»

June 05, 2025

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Poltava

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Національного університету імені Юрія Кондратюка заборонено

Редакційна колегія:

Онищенко С.В., д.е.н., професор;
Крекотень І.М., к.е.н., доцент;
Глебова А.О., к.е.н., доцент;
Глушко А.Д., к.е.н., доцент;
Гришко В.В., д.е.н., професор;
Карпенко Є.А., к.е.н., доцент;
Кульчій І.О., канд. держ. упр, доцент;
Птащенко Л.О., д.е.н., професор;
Свистун Л.А., к.е.н., доцент;
Чижевська М.Б., к.е.н., доцент;
Чичкало-Кондрацька І.Б., д.е.н., професор.

Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій : матеріали
С 76 III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 05 червня 2025 р. – Полтава :
Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025. – 387 с.

У збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції розглянуто теоретичні, методологічні й практичні аспекти, виклики та загрози розвитку суб’єктів господарювання та держави в умовах сучасних реалій.

Досліджено теоретичні та практичні аспекти співпраці влади, менеджменту підприємства та громадських інституцій у контексті цілей сталого розвитку. Визначено проблеми та перспективи стабілізації фінансової системи як умова євроінтеграції України. Висвітлено сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної економічної діяльності України. Досліджено особливості бухгалтерського обліку, аудиту, контролю й оподаткування суб’єктів господарювання в умовах сучасних реалій, а також окреслено перспективи соціально-економічного розвитку країни в контексті євроінтеграції.

Збірник розраховано на фахівців із фінансів, економіки та менеджменту, працівників органів державної влади й місцевого самоврядування, науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

*Матеріали друкуються мовою оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори*

ISBN 978-966-616-186-7

© Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

аналіз ефективності використання бюджетних коштів (оцінка результативності видатків, тобто співвідношення між обсягом використаних коштів та досягнутими результатами (кількість наданих послуг, якість їх надання тощо). Це особливо актуально для бюджетних установ, оскільки їх діяльність не спрямована на отримання прибутку. Крім того, здійснюється аналіз фінансової стійкості та платоспроможності (хоча бюджетні установи не є комерційними підприємствами, аналіз їх фінансової стійкості дозволяє оцінити їх здатність виконувати свої зобов'язання та забезпечувати безперебійне функціонування) та ін.

Облік та аналіз доходів і видатків бюджетних установ є складним, але вкрай важливим процесом, що забезпечує прозорість, підзвітність та ефективність використання публічних коштів. Дотримання встановлених норм і правил, а також глибокий аналіз фінансових показників дозволяють керівництву установ приймати обґрунтовані управлінські рішення, оптимізувати використання ресурсів та підвищувати якість надання послуг населенню.

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 15.05.2025).

2. Онищенко С.В. Бюджетна децентралізація: особливості запровадження, проблеми та перспективи. *Фінансы, учет, банки.* № 1 (21) /2016. С. 145-153.

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 «Витрати» : наказ Міністерства фінансів України від 18.05.2012 р. № 568 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0903-12> (дата звернення: 15.05.2025).

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 «Доходи» : наказ Міністерства фінансів України від 24 грудня 2010 року № 1629 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0089-11> (дата звернення: 15.05.2025).

УДК 005.6:346.72:336:341.24(477)

Худолій Ю.С., к.е.н., доцент;

Туз В.Ю.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

(м. Полтава, Україна)

ЗАХИСТ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ У ФІНАНСОВОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГАРМОНІЗАЦІЇ З ПРАВОМ ЄС

Євроінтеграція України вимагає глибокої адаптації в галузі інформаційної безпеки, зокрема щодо захисту комерційної таємниці у фінансовому секторі. У 2022 році Національний банк України у своєму звіті про відповідність європейським стандартам зазначив, що чинна нормативна база лише частково охоплює ключові положення Директиви (ЄС) 2016/943. З огляду на зростаючі кіберзагрози, вразливість систем зберігання даних і посилення регуляторного тиску з боку європейських інституцій, тема дослідження набуває пріоритетного значення для фінансової стійкості країни.

У ЄС комерційна таємниця визначається чіткими критеріями: наявність обґрунтованих заходів захисту, економічна цінність інформації та неконвенційність її змісту. Для визнання інформації захищеною потрібна не лише внутрішня політика компанії, а й технічні та юридичні докази заходів безпеки. Це передбачає створення процедур контролю доступу, журналювання доступів, кіберзахисту та можливості відстеження інцидентів. Ці підходи значно жорсткіші, ніж українські стандарти, які часто базуються на загальних положеннях Цивільного та Господарського кодексів.

Директива ЄС 2016/943 визначає уніфіковані підходи до охорони комерційної інформації, зокрема в фінансовій сфері. У країнах ЄС захист комерційної таємниці доповнюється положеннями про кібербезпеку (NIS Directive), захист персональних даних

(GDPR) та фінансову прозорість. На відміну від України, де інформація визнається таємницею за умови лише внутрішнього рішення установи, у ЄС це передбачає наявність чітких процедур, технічних заходів і доказів шкоди в разі розголошення. Україна лише починає впроваджувати такі механізми, зокрема через документи НБУ, але процес гармонізації потребує пришвидшення.

За результатами аудиту НАЗК (2023), більшість небанківських фінансових установ не мають чітко прописаних політик захисту конфіденційної інформації, а близько 40% установ зберігають важливі документи без криптографічного захисту. Крім того, судова практика щодо захисту комерційної таємниці залишається непослідовною – суди рідко визнають витік інформації як шкоду, що обмежує можливість захисту прав установ. Аналіз практики Великої палати Верховного суду за 2020–2023 роки свідчить про низький рівень доказової бази щодо порушень режиму таємності.

Із запуском цифрових банків, впровадженням Open Banking та API-сервісів рівень доступу до конфіденційної інформації зростає експоненційно. У 2022–2023 роках понад 65% кіберінцидентів у банківській сфері України були пов'язані із соціально-інженерними атаками на клієнтів і персонал. Це свідчить про потребу не лише у правовому, а й технологічному оновленні інструментів захисту. Досвід ЄС показує ефективність впровадження централізованих стандартів аудиту інформаційних систем (наприклад, ISO/IEC 27001), які в Україні все ще використовуються фрагментарно.

Захист комерційної таємниці у фінансовому секторі неможливий без інтеграції з ефективною системою охорони персональних даних. За оцінками Інституту інформаційного суспільства, близько 70% витоків критично важливої інформації у банках України у 2022–2023 роках були пов'язані з недостатньо захищеною обробкою персональних даних клієнтів. ЄС у межах GDPR запроваджує механізми штрафних санкцій до 4% від річного обороту компанії за порушення політики конфіденційності, тоді як в Україні механізми відповідальності обмежені адміністративними штрафами і майже не застосовуються. Це створює дисбаланс між зобов'язаннями та їх виконанням, що унеможливує повноцінне наближення до стандартів ЄС.

Національний банк України за останні три роки активізував контроль за інформаційною безпекою банків, зокрема шляхом оновлення положення № 95 про організацію захисту інформації в інформаційних системах банків. Згідно з аналітичним оглядом НБУ за 2023 рік, лише 48% банків в Україні впровадили політики управління інцидентами відповідно до міжнародних стандартів. Крім того, в умовах обмежених ресурсів у банків другого ешелону, гармонізація з європейськими вимогами без технічної підтримки виглядає малореалістичною. Для стимулювання системного підходу до захисту комерційної таємниці доцільно створити механізми методичної та фінансової підтримки для менших установ – за аналогією до європейських фондів кіберзахисту.

Одним із важливих кроків у напрямі наближення до стандартів ЄС є створення незалежного національного органу з питань кібербезпеки у фінансовому секторі, що здійснював би нагляд, аудит і сертифікацію інформаційних систем. Такий орган міг би діяти за моделлю Європейського агентства з кібербезпеки (ENISA), яке розробляє технічні стандарти, проводить тренінги й координує дії міждержавних структур. Україна наразі покладається на фрагментовану систему контролю, де регулювання розподілене між НБУ, Держспецзв'язку, Кіберполіцією та Мінцифрою, що ускладнює ефективну імплементацію цілісної політики безпеки.

Крім того, інтеграція України до єдиного цифрового ринку ЄС вимагає поступового впровадження принципу «безпеки за замовчуванням» (security by default), який передбачає обов'язкову наявність механізмів захисту ще на етапі розробки інформаційних продуктів і сервісів. Це означає зміну філософії проектування фінансових інструментів — від реактивного підходу до превентивного. На цьому тлі співпраця з європейськими регуляторами, технічна підтримка з боку ЄС та участь у спільних програмах кіберграмотності можуть стати каталізаторами для побудови сучасної й стійкої моделі захисту комерційної інформації в Україні.

Гармонізація із правом ЄС – це не просто формальне оновлення законодавства, а комплексна трансформація внутрішніх політик, управлінських практик і технологічних платформ. Для ефективного захисту комерційної таємниці фінансові установи мають розробити внутрішні регламенти, підвищити кваліфікацію персоналу, посилити моніторинг і запровадити ризик-орієнтовані підходи до управління інформацією. Успішна реалізація цих заходів стане не лише фактором захисту, а й конкурентною перевагою українського фінансового сектора в європейському економічному просторі.

Список використаних джерел

1. Directive (EU) 2016/943 of the European Parliament and of the Council of 8 June 2016 on the protection of undisclosed know-how and business information (trade secrets) against their unlawful acquisition, use and disclosure. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32016L0943>
2. Hlushko A.D., Yanko A.S. Optimal reservation of data in the system of residual classes in the direction of ensuring information security of the national economy. *Economics and Region*. 2019. No 4 (75). P. 35–44. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2019.4\(75\).1814](https://doi.org/10.26906/EiR.2019.4(75).1814)
3. Національний банк України. Інформація щодо імплементації європейських стандартів у сфері кібербезпеки. Офіційний сайт НБУ, 2023. URL: <https://bank.gov.ua/>
4. Yehorycheva, S., Hlushko, A., & Khudolii, Y. (2023). Issue of Ukrainian financial sector information security. *Development Management*, 22(4), 45-52. doi: 10.57111/devt/4.2023.45.
5. GDPR (General Data Protection Regulation) – Regulation (EU) 2016/679. URL: <https://gdpr.eu/>
6. Hlushko, A. & Khudolii, Yu. Financial technologies as a factor in the innovative development of the banking system. Chapters of Monographs, in: “Intellectual capital is the foundation of innovative development '2025”, Monographic series «European Science». Karlsruhe, Germany, ScientificWorld-NetAkhatAV, March, 2025, Book 38, Part 3, pages 19–27. DOI: 10.30890/2709-2313.2025-38-03
7. Худолій Ю.С., Белкіна М.О. Загрози економічній безпеці фінансових установ, пов’язані з низьким рівнем захисту комерційної таємниці // Економічна безпека: держава, регіон, підприємство: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., 17 трав. 2023 р. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2023. С. 215–219.
8. Hlushko A.D., Maslii O.A. The impact of information policy on the level of financial security in Ukraine. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Economic Sciences*. 2022. No. 46. Pp. 39–46. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2022-46-6>

УДК 657.4:658.14/.15

Шейко О.М., аудитор, керівник

Полтавське територіальне відділення всеукраїнської професійної громадської організації
«Спілка аудиторів України» (м. Полтава, Україна)

Карпенко Є.А., к.е.н., доцент; Міхатіло Д.Ю.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Ведення правильного бухгалтерського обліку фінансових доходів і витрат є ключовим елементом забезпечення ефективного функціонування суб’єкта господарювання та досягнення його фінансово-економічних цілей. Достовірне та своєчасне відображення фінансових результатів діяльності підприємства формує об’єктивну інформаційну основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, сприяє забезпеченню економічної доцільності операцій та оптимальному використанню фінансових ресурсів.